

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

 О. Б. Жильцов

20/4 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лідерство-служіння

Напрямок підготовки 6.020303 «Філологія (переклад)»

Напрямок підготовки 6.020303 «Філологія (мова і література англійська)»

Напрямок підготовки 6.020303 «Філологія (мова і література іспанська)»

Напрямок підготовки 6.020303 «Філологія (мова і література італійська)»

Напрямок підготовки 6.020303 «Філологія (мова і література китайська)»

Напрямок підготовки 6.020303 «Філологія (мова і література японська)»

Напрямок підготовки 6.030301 «Журналістика»

Напрямок підготовки 6.030302 «Реклама і зв'язки з громадськістю»

Напрямок підготовки підготовки 6.010201 «Фізичне виховання»

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
ОСВІТОЮ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

«_____» _____ 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Лідерство-служіння»

за вибором студента з циклу дисциплін гуманітарного та соціально-економічного
спрямування

ІНСТИТУТ СУСПІЛЬСТВА

2014 – 2015 навчальний рік

Робоча програма «Лідерство-служіння» за вибором студента з циклу дисциплін гуманітарного та соціально-економічного спрямування ОКР «бакалавр»

Розробник:

Линьов Костянтин Олександрович, професор кафедри державного управління та управління освітою Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат наук з державного управління, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри державного управління та управління освітою

Протокол від _____ № _____

Завідувач кафедри державного управління
та управління освітою

© Линьов К.О., 2014 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2014 р.

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І	9
ЛІДЕРСТВО В СУЧАСНІЙ УПРАВЛІНСЬКІЙ ПАРАДИГМІ	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.....	10
ЛІДЕРСТВО В ОСВІТІ.....	10
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	13
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО- СЛУЖІННЯ»	13
5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	14
6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	17
7. САМОСТІЙНА РОБОТА.....	22
8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	26
9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	28
10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	29
11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ	31
12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	34
13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	36

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань	За вибором
	Напрямок підготовки	
Модулів – 2		Рік підготовки: 2
Змістових модулів – 2		Семестр: 3
Індивідуальне науково-дослідне завдання		
Загальна кількість годин – 72		Аудиторні заняття: 32
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції: 16
		Семінарські заняття: Практичні заняття: 12
		Самостійна робота: 36
		Індивідуальні завдання: 4
		Вид контролю: залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтерес до проблематики лідерства почав зростати у ХХ столітті. Вважалося, що лідерами народжуються, і всі дослідження зосереджувалися на вивченні відповідних особливостей характеру. Після довгих років досліджень так і не вдалося знайти відмінності між лідерами та рядовими громадянами.

Філософи та письменники, вчені та громадськість намагаються відповісти на запитання «що таке лідерство?». З'явилося багато відповідей, кожна з яких є правильною, починаючи від твердження, що лідерство схоже на красу, йому складно дати визначення, але коли ви його побачите, то точно знаєте, що воно перед вами, і закінчуючи словами, що сенс лідерства – рухатися до чогось замість беззмістовного тупцювання на місці. Попросіть десять людей дати визначення лідерства і, ймовірно, ви отримаєте десять різних відповідей.

Відкрийте сайти, або рекламні буклети провідних корпорацій світу або університетів. На перших сторінках Ви побачите матеріал, який розкриває місію, візію, ключові цінності цих організацій. Вважається, що лідери не можуть розраховувати на успіх, якщо не сформулюють власну філософію управління, яка стає зрозумілою та приймається як підприємцями, урядовцями, так і громадськістю.

Для того, щоб сформулювати цілі організації, керівник повинен мати, як мінімум, свою власну модель світу та цінності. Останнє безпосереднім чином пов'язано із світоглядом людини, а значить формує філософію особистості. Світ змінився, став глобалізованим і нам потрібно навчитися мислити глобально, щоб діяти локально, ставити перед собою значимі питання, змінити спосіб мислення та спосіб сприйняття світу. Нам потрібні нові філософські концепції для пояснення реальності, яка формується в умовах невизначеності та швидкоплинності процесів.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Лідерство-служіння» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Згідно з навчальним планом загальний обсяг дисципліни складає два залікових кредити (72 години), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття, самостійна робота, індивідуальна робота, консультації, контрольні заходи (модульний контроль, підсумковий модульний контроль). Вивчення навчальної дисципліни завершується підсумковим модульним контролем у формі заліку.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма містить два змістові модулі.

Кожний змістовий модуль містить за кожною темою, яка входить до даного модуля, опис повного циклу підготовки з теми за змістом, організаційними формами навчання, видами контролю, а також тими компетенціями й професійними функціями, які розвиваються у процесі вивчення кожної теми і сформованість яких визначає результат навчання. Структура опису кожної теми включає: назву теми; основні поняття теми; зміст лекції; зміст семінарських занять з теми; зміст самостійної роботи з теми; зміст індивідуальної роботи з теми; питання або завдання для модульного контролю; список літератури до теми (основний і додатковий).

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Лідерство-служіння», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Навчальна дисципліна «Лідерство-служіння» є теоретичною і світоглядною основою професійної підготовки бакалаврів до майбутньої професійно-педагогічної діяльності.

Мета курсу «Лідерство-служіння»: сприяння виявленню, формуванню, розвитку і вдосконаленню лідерських якостей студента.

Завдання вивчення дисципліни:

- формування лідерського світогляду на основі вивчення та засвоєння теоретичних положень сучасної лідерської парадигми та практичного досвіду світових і вітчизняних лідерів;
- розвиток управлінських, соціально-психологічних, лідерських якостей та компетенцій, здатних підвищувати ефективність професійної діяльності;
- формування небайдужої, активної позиції у вирішенні проблем як особистого життя, так і професійної та суспільної сфер діяльності;
- вироблення мотивації та прагнення до лідерства;
- сприяння формуванню оптимістичного сприйняття навколишнього середовища, стійкості у стресових і кризових ситуаціях;
- створення й закріплення позитивного досвіду лідерської поведінки та взаємодії з послідовниками;
- формування у студентів наукового світогляду та навичок методологічної культури;
- розвивати у студентів інтелект, творчі якості, здатність до науково-дослідницької та інноваційної діяльності.

Студент у результаті вивчення навчальної дисципліни «Лідерство-

служіння» повинен:

розуміти:

- сутність фундаментальних трансформацій, які переживають сучасні організації та їхні лідери;
- механізми створення лідером кола ефективно діючих послідовників;
- шляхи налагодження найбільш взаємовигідного партнерства;
- вплив ментальної моделі на поведінку лідера та його взаємовідносини з навколишнім світом;

знати:

- основні відмінності лідерства й менеджменту;
- відмінності між стилями лідерства;
- характеристики основних типів лідерства;
- механізми створення монолітної команди;
- основні цінності, зорієнтовані на досягнення гармонії у комунікаціях з послідовниками;

вміти:

- виявляти лідерський потенціал;
- вдосконалювати власний стиль мислення, розвиваючи потенціал лідера;
- відкривати свою свідомість новим ідеям та перспективам;
- застосовувати на практиці принципи відповідальності, служіння людям, ініціативності;
- організовувати навчання всередині організації;

володіти навичками:

- виявлення власних інструментальних і термінальних цінностей;
- критично оцінювати й контролювати хід власних думок;
- використання емоційного інтелекту;
- дотримання етичних норм.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі.

Тема 1.1. Професійні якості управлінця, організаційно-психологічні особливості його діяльності.

Тема 1.2. Розвиток лідерського потенціалу особистості.

Змістовий модуль 2. Лідерство в освіті.

Тема 2.1. Навчання та лідерство.

Тема 2.2. Лідерство і самоврядування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ЛІДЕРСТВО В СУЧАСНІЙ УПРАВЛІНСЬКІЙ ПАРАДИГМІ

Основні поняття модуля: філософія управління; етика управління; управління; лідерство; менеджмент; адміністрування; управлінська діяльність; прямі та зворотні зв'язки; місія організації; візія організації; емоційний інтелект; ключові цінності організації; команда; культура лідерства; довіра; комунікація; об'єкт управління; предмет управління; самоорганізація; самоврядування; самоуправління; світогляд; суспільна свідомість; синергетичний ефект; система; суспільство; трансформаційне лідерство; цінності.

ТЕМА 1 ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ УПРАВЛІНЦЯ, ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ

Суспільна свідомість та соціальна філософія. Соціально-філософська сутність феномену управління. Основні аспекти аналізу сутності управління. Методологічні основи управлінської діяльності. Проблеми і суперечності управління в соціальних системах.

Філософія лідерства. Теорії лідерства. Сутність лідерства. Складові

лідерства. Типи лідерства. Стиль лідерства. Лідерство і менеджмент; від менеджера до лідера. Побудова команди, її відмінність від групи. Лідерство у командах. Організаційні бар'єри у лідерстві. Культура організації, її структура та поведінка, цінності та комунікації. Практика лідерства.

Парадокси лідерства та патології управління. Інший спосіб мислення. Дилеми змін. Естетика лідерства. Усвідомлене новаторство. Лідерство-служіння.

ТЕМА 2

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ

Поведінка та лідерство. Прояв лідерських якостей. Емоційний інтелект, його вплив на лідерство. Роль емоцій у налагодженні позитивних взаємостосунків. Управління собою та взаємостосунки з людьми. Емоційний інтелект як фундамент для розвитку лідерських здібностей та почуття відповідальності. Емоційна втома.

Послідовники та лідерство. Конфлікт у командах, способи його вирішення. Спостереження, вміння вислухати, робота у колективі. Відповідальність, самодисципліна лідера. Роль взірця для наслідування. Прямі та зворотні зв'язки в управлінні. Лідерство по вертикалі та по горизонталі. Харизматичне лідерство. Лідерство, що надихає. Трансформаційне лідерство. Створення атмосфери довіри.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ЛІДЕРСТВО В ОСВІТІ

Основні поняття модуля: освіта; інформаційне суспільство; служіння; довіра; самоорганізація; самоврядування; управлінська культура; методологічна культура; мережа; стратегія; світогляд; саморозвиток; самовдосконалення.

ТЕМА 3

НАВЧАННЯ ТА ЛІДЕРСТВО

Освіта – ключ до майбутнього. Характеристика країн, які впроваджують концепцію лідерства. Підготовка громадян до життя в інформаційному суспільстві. Взаємозв'язок між лідерством і навчанням. Бути лідером – значить вчитися все життя, пізнавати себе, оточуючий світ, реальні проблеми навколо. Навчання як процес свого перетворення. Лідерство як стан, а не посада. Розвиток характеру, відвертості, сміливості, самосвідомості, здатності до навчання, до служіння та відповідальності за поведінку та дії. Довіра. Служіння загальній меті, а не власним інтересам.

Лідерство в освіті. Професіоналізація управління на засадах лідерства. Філософія і сутність управління в системі підготовки управлінських кадрів. Відображення принципів лідерства в системі перепідготовки та підвищенні кваліфікації керівників навчальних закладів.

ТЕМА 4

ЛІДЕРСТВО І САМОВРЯДУВАННЯ

Самоорганізація, самоврядування та управління в освіті. Формування лідерського світогляду серед колективу, визначення потенціалу та налаштування на постійний саморозвиток і самовдосконалення. Володіння комунікативною майстерністю та налагодження взаємозв'язків із представниками будь-яких вікових, професійних і статусних груп. Вміння гармонізувати потреби індивідів, потреби колективу та потреби завдань організації для досягнення ефективності та успіху справи. Діяльність саморегульованих команд.

Розвиток особистості та її здатності до самоорганізації у навчальних закладах (за матеріалами книги С. Кові «Лідер во мне: как школы и родители по всему миру помогают детям стать великими» та книги Гузик Н.В. «Десять

ключових компетентностей, які обслуговують особистість та її природничий талант: реалізація в умовах шкільного навчання»)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин денна форма						
	усь ого	у тому числі					
		л	сем	пр	інд.	м.к.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1							
Інформація та управління соціальними системами							
Тема 1.1. Професійні якості управлінця, організаційно-психологічні особливості його діяльності		2	2	2			
Тема 1.2. Розвиток лідерського потенціалу особистості		2	2	4			
Разом за змістовим модулем 1	36	4	4	6		2	18
Змістовий модуль 2							
Лідерство в освіті							
Тема 2.1. Навчання та лідерство		2	2	2			
Тема 2.2. Лідерство і самоврядування		2	2	4			
Разом за змістовим модулем 2	36	4	4	6		2	18
Усього годин	72	8	8	12	4	4	36

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО-СЛУЖІННЯ»

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Назва модуля	Змістовий модуль 1. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі				Змістовий модуль 2. Лідерство в освіті				ПМК
К-сть балів за модуль	35				35				30
Теми лекцій	Професійні якості управлінця, організаційно-психологічні особливості його діяльності	Розвиток лідерського потенціалу особистості			Навчання та лідерство	Лідерство і самоврядування			
Теми семінарських /практичних занять	Парадокси лідерства Р. Фарсона	Лідерство та менеджмент	Притча про лідерство від Р. Шарма Лідерський потенціал особистості	Емоційне лідерство	Погляд на систему освіти К. Робінсона	«Революція в навчанні»: моделі систем освіти майбутнього	Політичне лідерство Удосконалення підготовки управлінця	Командоутворення в організації	
Самостійна робота				Філософія життєвого успіху Стіва Джобса				Уроки видатних лідерів	
Види поточного / підсумкового контролю				МК				МК	ІНДЗ

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1.1.	Парадокси лідерства Р. Фарсона	2
1.2.	Притча про лідерство від Р. Шарма	2
2.1.	Погляд на систему освіти К. Робінсона	2
2.2.	Політичне лідерство	2

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1.1.

ПАРАДОКСИ ЛІДЕРСТВА РІЧАРДА ФАРСОНА

ПЛАН:

1. Сутність парадоксів та їх роль в управлінні.
2. Успіх та невдача на сторінках книги Р. Фарсона.
3. Технології людських стосунків та спілкування: неспровоковані конфлікти, парадоксальні наслідки, непередбачувана реальність.
4. Дилеми змін. «Дух новаторства об'єднує зовсім різних людей та дає їм право на помилку».
5. Естетика лідерства.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 1.1:

1. Фарсон Р. Менеджмент абсурда. Парадоксы лидерства / Пер. с англ. А.Левитский. – К.: «София»; М.: ИД «Гелиос», 2002. – 240 с.
2. Фарсон Р., Кейес Р. Парадоксы лидерства. Выигрывает тот, кто делает больше ошибок / Пер. с англ. – М.: ООО ИД «София», 2006. – 160 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1.2.

ПРИТЧА ПРО ЛІДЕРСТВО ВІД РОБІНА ШАРМА

ПЛАН:

1. Щоб бути лідером, титули не потрібні.
2. Успіх як частина духовного розвитку.
3. Доля – результат вибору. Бесіди про лідерство.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 1.2:

1. Шарма Р. Лидер без титула. Современная притча о настоящем успехе в жизни и в бизнесе / Робин Шарма. – М.: АСТ, 2014. – 282 с.
2. Шарма Р. Монах, который продал свой «Феррари» / Перев. с англ. – М.: ООО ИД «София», 2007. – 288 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2.1.

ПОГЛЯД НА СИСТЕМУ ОСВІТИ КЕНА РОБІНСОНА

ПЛАН:

Знайдіть на YouTube промови Кена Робінсона, продивіться її, ознайомтеся з рекомендованою літературою та дайте відповідь на наступні запитання:

1. Чи погоджуєтесь Ви з тим, що сьогоднішня школа є складовою частиною індустріального суспільства? Обґрунтуйте свою відповідь.
2. Які причини спонукали провідні країни світу шукати шляхи реформування національних систем освіти?
3. Як введення стандартних методик тестування в освіті США, на думку автора, впливає на розвиток сучасного учня?
4. Які характеристики дивергентного мислення наводить Кен Робінсон? Чи сприяє творчості конвергентне мислення? Обґрунтуйте свою відповідь.
5. Передивившись відеоролики виступів Кена Робінсона на YouTube, дайте відповідь на запитання, які ідеї науковця Ви могли б покласти до скарбнички власної філософії управління освітою?

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 2.1:

1. Робинсон К. Образование против таланта. / Кен Робинсон; пер. с англ. Наталии Макаровой. – М.: Манн, Иванов и Фербер, Эксмо, 2013. – 336 с.
2. Робинсон К. Новый взгляд на систему образования //

http://www.youtube.com/watch?v=1G3Kyu_UbjQ

3. Робинсон К. Школы убивают творчество //

<http://www.youtube.com/watch?v=G-S9uDQFhek>

4. Робинсон К. Совершим же революцию в образовании //

<http://www.youtube.com/watch?v=hzJooiJgdg>

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2.2.

ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО

ПЛАН:

1. Сутність політичного лідерства, його відмінність від лідерства у бізнесі.
2. Маніпулятивні технології у політичному процесі.
3. Чому можна навчитися після перегляду фільму «Хвіст виляє собакою».
4. Політичне лідерство майбутнього.

Список рекомендованої літератури до семінарського заняття 2.2:

1. Батушан В. Політичне лідерство в контексті державного управління: історичний досвід / В. Батушан // Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президентіві України. – 2009. – № 4. – С. 213-221.
2. Захарія С.Я. "Політичне лідерство" та "політичне керівництво" : сутність понять // Економіка та держава : Міжнародний науково - практичний журнал. – 2009. – №8. – С.89-90.
3. Имидж лидера // Как становятся президентами: избирательные технологии XX века / Г.Г. Почепцов. – К.: Знання, 1999. – С. 35-55.
4. Слюсаревський М.М. Проблема політичного лідерства в Україні в контексті політичної реформи / М.М.Слюсаревський, В.О.Татенко, П.В.Фролов // Маркетинг в Україні. – 2004. – № 1. – С. 21=23.
5. Таненбаум Б. Великий Черчилль. – М.: «ЭКСМО», 2011. – 686 с.
6. Цюрупа М.В. Поняття політичного лідерства. Керівник та політичний

лідер / М.В.Цюрупа, В.С.Ясинська // Основи сучасної політології: підручник. – К.: Кондор, 2009. – 354 с.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин
1.1.	Лідерство та менеджмент	2
1.2.	Лідерський потенціал особистості	2
1.3.	Емоційне лідерство	2
2.1.	«Революція в навчанні»: моделі систем освіти майбутнього	2
2.2.	Удосконалення підготовки управлінця: модель Г.Мінцберга	2
2.3.	Командоутворення в організації	2

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.1

ЛІДЕРСТВО ТА МЕНЕДЖМЕНТ

ЗАВДАННЯ:

1. Із наведеного нижче позицій визначте, які з них відносять до нової і старої парадигми лідерства (контроль; егоцентризм; делегування владних повноважень; одноманітність; різноманітність; високі цілі; зміни; стабільність; конкуренція; скромність; співробітництво; героїзм).
2. Вкажіть риси, якими можна охарактеризувати менеджера й лідера.
3. «Правильні» й «неправильні» форми поведінки менеджера та лідера.
4. Кого з тих, хто є грінченківцем, можна зарахувати до менеджерів, а кого – до лідерів?

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 1.1:

1. Адаир Дж. Джон Адаир о менеджменте и лидерстве: [пер. с англ.] / Дж. Адаир. – М.: Эксмо, 2007. – 208 с.
2. Беяцкий Н.П. Основы лидерства: учебник / Н.П.Беяцкий. – Минск: БГЭУ, 2006. – 268 с.

3. Дафт Р. Уроки лидерства / Ричард Ф. Дафт. – 3-е англ. изд. – М.: Эксмо, 2006. – 480 с.
4. Якокка Л. Карьера менеджера / Ли Якокка. – М.: Прогресс, 1991. – 234 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.2.

ЛІДЕРСЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСОБИСТОСТІ

ЗАВДАННЯ:

1. Із наведених нижче слів складіть визначення лідерства (спільна мета; реальні зміни; прагнення разом; процес взаємодії; вплив один на одного; відображають; лідер і група; здійснюють; лідерство).
2. Вчені виділяють окремі складові процесу лідерства:
$$ПЛ = (ОЯ + ЗН) \times (ПУ + ПК),$$
 де ОЯ – особисті якості; ЗН – здобуті навички; ПУ – психологічна установка; ПК – поведінкова компетентність. Запишіть, яким рівнем складових ви володієте на сьогоднішній день.
3. Чи готові ви брати відповідальність за групу? На вашу думку, якою мірою відповідальності ви володієте: за невелику групу, за колектив курсу, інституту, університету, міста, країни, світу?.
4. Підготуйте самопрезентацію за схемою: мої успіхи у школі – досягнення в університеті – бачення власного майбутнього. Самопрезентація не повинна дублювати біографію чи резюме.

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 1.2:

1. Кови С. Лидер во мне: как школы и родители по всему миру помогают детям стать великими / Стивен Кови. – 2-е изд. – М.: Манн, Иванов и Фербер; Эксмо, 2013. – 304 с.
2. Максвелл Дж. Развиль лідера у собі / Пер. з англ.. Н.Гербіш. – К.: Брайт Стар Паблішинг, 2013. – 184 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.3

ЕМОЦІЙНЕ ЛІДЕРСТВО

ЗАВДАННЯ:

1. Сутність емоційного інтелекту. Що вам відомо про відсоткове співвідношення IQ та EQ для досягнення лідером позитивних результатів та ефективного впливу на послідовників?
2. Існує 8 основних груп емоцій. Підберіть приклади прояву цих емоцій у різних ситуаціях життєвого та робочого характеру.
3. Використовуючи приклади з художньої літератури та кіно, підберіть приклади прояву поведінки, заснованої на залякуванні; заснованої на любові.
4. Чи варто лідеру витрачати час на розвиток емоційного інтелекту своєї команди?
5. Якою мірою ви володієте соціальними навичками лідера? У прояві яких елементів вам потрібно ще самовдосконалюватися?

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 1.1:

1. Стейн С.Дж. Преимущества EQ: эмоциональный интеллект и ваши успехи / Стивен Дж. Стейн, Г.И. Бук. – К.: Баланс Бизнес Бук, 2007. – 384 с.
2. Нестуля С.І. «Емоційне лідерство» - новий напрямок в лідерології ХХІ ст. / С.І.Нестуля // Наук. вісн. Полтав. ун-ту екон. і торгівлі. – 2010. – № 1. – С. 77-83.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.1

«РЕВОЛЮЦІЯ В НАВЧАННІ»: МОДЕЛІ СИСТЕМ ОСВІТИ МАЙБУТНЬОГО

ЗАВДАННЯ:

1. Моделі запровадження змін в освіті: досвід різних країн.

2. Шістнадцять основних тенденцій, які формуватимуть майбутнє.
3. Тринадцять кроків до створення суспільства, яке навчається.
4. Дванадцять кроків до того, щоб реформувати національну систему освіти.
5. Національні моделі управління освітою.

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 2.2:

Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні / Перекл. з англ. М.Олійник. – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.2

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ УПРАВЛІНЦЯ: МОДЕЛЬ ГЕНРІ МІНЦБЕРГА

ЗАВДАННЯ:

1. «Тільки менеджери-практики повинні отримувати управлінську освіту». Управлінський досвід як фундамент теоретичної підготовки фахівця з управління.
2. «Теоретичні знання допомагають управлінцям осмислити власний досвід, осмислення досвіду крізь призму концептуальних ідей – шлях управлінця до знань». Удосконалення управлінської освіти.
3. «Викладачі, навчальна програма та її структура повинні стати вільними від жорсткого контролю та відповідно забезпечити гнучкість та маневреність процесу освіти». Планування та організація навчального процесу для підготовки управлінців.

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 2.2:

1. Минцберг Г. Требуется управленцы, а не выпускники МВА. Жесткий взгляд на мягкую практику управления и систему подготовки менеджеров / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес»,

2008. – 544 с.

2. Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства: монографія / С.А.Калашнікова. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 380 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.3.

КОМАНДОУТВОРЕННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ

ЗАВДАННЯ:

1. Лідер – рушійна сила команди. Проаналізуйте цей вислів і вкажіть роль лідера у команді.
2. Визначте типи команд, їх характерні особливості.
3. Визначте вади команд, їхню суть і причини.
4. Запропонуйте способи керування командами за допомогою довіри.
5. Проаналізуйте шляхи самоорганізації та самоуправління у командах.

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 2.2 (2):

1. Блэклок Дж. Технологии командной игры: руководство для лидера / Дж. Блэклок, Э.Джекс. – М.: Изд. дом Гребенникова, 2008. – 232 с.
2. Бойнтон Э. Виртуозные команды. Команды, которые изменили мир / Э. Бойнтон, Б.Фишер. – М: Претекст, 2008. – 265 с.
3. Кови С. мл. Скорость доверия: То, что меняет все / Стивен Кови мл., Ребекка Меррилл. – М.: Альрина Пабlishерз, 2010. – 425 с.
4. Лидер и его команда: практ. руков. лидера эффективной команды / ред. В.В.Мамонтов. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. – 296 с.
5. Маргерисон Ч.Д. «Колесо» командного управления: путь к успеху через систему управления командой / Ч.Д.Маргерисон. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2004. – 208 с.

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	К-сть годин	К-сть балів
1.	Філософія життєвого успіху Стіва Джобса	36	10
2.	Уроки видатних лідерів	36	10

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1.

ТЕМА: ФІЛОСОФІЯ ЖИТТЄВОГО УСПІХУ СТИВА ДЖОБСА: «ЗАЛИШАЙСЯ ГОЛОДНИМ, ЗАЛИШАЙСЯ БЕЗРОЗСУДНИМ»

ЗАВДАННЯ:

Знайдіть на YouTube промову Стіва Джобса перед випускниками Стенфордського університету, продивіться її, ознайомтеся з рекомендованою літературою та дайте відповідь на наступні запитання:

1. Промова складається з 3 частин. Які назви до цих частин Ви б вибрали?
2. Випишіть 5 цитат з промови, які видаються Вам найбільш цікавими.
3. Як на вашу думку, чи існують випадковості у житті? Розкажіть про ланцюги випадковостей, які визначили успіх у Вашому приватному житті.
4. Якщо б Ви склали своєрідну Біблію для керівника, які життєві принципи Стіва Джобса Ви туди помістили б. Що б додали від себе?

Які критерії істинності того, чим Ви займаєтеся, робите у своєму житті, Ви б вибрали для самого себе?

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 1.1:

1. Элиот Д., Саймон У. Стив Джобс: уроки лидерства. – М.: Эксмо, 2012. – 336 с.
2. Айзексон У. Стив Джобс. – М.: Астрель, 2012. – 688 с.
3. Стив Джобс в Стэнфордском университете // www.youtube.com/watch?v=70nb7wvxUDc

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 2.

ТЕМА: УРОКИ ВИДАТНИХ ЛІДЕРІВ

ЗАВДАННЯ:

Ознайомтеся з книгою О. Нестулі «Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців». Оберіть двох лідерів, які, на Вашу думку, є несхожими один на одного, навіть опозиційними один одному у своїх діях та оформіть реферат.

Зміст самостійної роботи з курсу «Лідерство-служіння» спрямований на поглиблення теоретичних знань та формування наукового світогляду, розвиток методологічної культури відповідно до змісту навчальної дисципліни, самостійного мислення, професійно-значущих і творчих якостей, здатності до інноваційної діяльності, вмінь щодо здобуття, обробки та аналізу наукової інформації та методичних джерел, навчання упродовж життя. Все це має сприяти професійному становленню й професійному розвитку та саморозвитку студентів, підготовці їх до інноваційної професійної діяльності.

Від студентів вимагається:

1. Опрацювання наукових джерел з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо), з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням).
2. Доповнення списку рекомендованих джерел до кожної теми науковими працями, які студент підібрав самостійно і які відображають напрями його магістерської праці або наукових уподобань.
3. Порівняння викладу (або змісту) матеріалу з певного питання в різних джерелах.
4. Формувати й висловлювати своє міркування щодо питань проблемного характеру відповідно до кожної теми, що сприяє усвідомленню актуальних проблем управлінської діяльності й пошуку засобів їх вирішення,

загостренню уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов та життєвих ситуацій.

- Виконання завдань на розвиток рефлексивних умінь, аналіз і самооцінку власної професійної діяльності, професійно-значущих рис своєї особистості.

Наприкінці вивчення курсу важливо проаналізувати оцінку студентами якості його засвоєння в цілому та за окремими темами. Доцільно проаналізувати зміни у науковому світогляді кожного студента, у рівні сформованості його методологічної культури.

Зміст самостійної роботи студентів до кожного змістового модуля має наступну структуру:

- Опрацювання першоджерел.
- Розкриття змісту основних понять тем змістових модулів.
- Переведення основної інформації тем в мову таблиць, схем, графіків.
- Оформлення реферату.

Максимальна кількість балів за виконання однієї самостійної роботи в одному змістовому модулі – 10 балів.

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Лідерство в сучасній управлінській парадигмі			
Тема 1.1. Професійні якості управлінця, організаційно-психологічні особливості його діяльності	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, самостійна робота, модульний контроль	10	II-III

Тема 1.2. Розвиток лідерського потенціалу особистості	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, самостійна робота, модульний контроль	25	III-IV
Змістовий модуль 2. Лідерство в освіті			
Тема 2.1. Навчання та лідерство	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, самостійна робота, модульний контроль	10	V-VI
Тема 2.2. Лідерство і самоврядування	Семінарське заняття, індивідуальне заняття, самостійна робота, модульний контроль	25	VI-VII
<i>Разом: 36 год.</i>	<i>Разом: 70 балів</i>		

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Виконання магістрантом ІНДЗ завершується прилюдним захистом навчального проекту.

ІНДЗ з дисципліни «Інформаційна політика» – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

ІНТЕГРОВАНЕ ЗАВДАННЯ

СТИЛІ ЛІДЕРСТВА

ПЛАН:

З метою отримання навичок позитивного погляду на світ, аналізувати позитиви і недоліки кожного стилю:

1. Охарактеризуйте різні стилі лідерства.
2. Як відомо, Роберт Грінліф увів у науковий обіг поняття «обслуговуюче лідерство». Яке Ваше ставлення до парадигми «лідер-слуга»? Наведіть приклад із вашого життєвого досвіду стосовно того, чи доводилося вам зустрічати лідера, зміст діяльності якого становило «служіння»?
3. Сформулюйте власні принципи, або запишіть свої думки щодо

власного стилю лідерства.

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Лідерство-служіння».

Магістрант може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 9.1 і 9.2.

Таблиця 9.1. Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3
2.	Складання плану реферату	2
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	10
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	2
6.	Підготовка якісної презентації	3
Разом		30 балів

Таблиця 7.2. Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26 – 30	Відмінно
Достатній	20 – 25	Добре
Середній	13 – 19	Задовільно
Низький	0 – 12	Незадовільно

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Педагогічний контроль за навчально-професійною діяльністю магістрантів здійснюється в таких формах:

а) поточний контроль відбувається за результатами виконання самостійних робіт (опрацювання основної і додаткової літератури, написання рефератів, есе, конспектування першоджерел, ведення термінологічного словника тощо);

б) умовою допуску магістранта до підсумкового модульного контролю є виконання ним трьох завдань для самостійної роботи (реферати) і трьох модульних контрольних робіт і отримання не менше 35 залікових балів протягом періоду вивчення дисципліни. Підсумковий модульний контроль проходить у формі виконання тестів та захисту рефератів, есе. Максимальна кількість балів, які можна отримати на підсумковому модульному контролі – 30.

Протягом навчання студент може отримати до 70 залікових балів. Якщо студент за цей час отримав максимальну кількість балів, йому нараховується бонус - додаткові 10 балів.

Критерії та норми оцінювання знань.

При оцінюванні знань, умінь і навичок студентів враховується:

1) наявність і характер засвоєння знань з навчальної дисципліни «Інформаційна політика» (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань, вміння орієнтуватися у матеріалі);

2) якість актуалізації знань з інформаційної політики (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);

3) рівень оволодіння відомими прийомами аналізу фактів та явищ, сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;

4) прояв творчості і самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;

5) якість виконання самостійної навчальної роботи (зовнішнє оформлення,

своєчасність виконання, ретельність тощо).

Особливими вимогами до знань студентів є:

- знання теоретичних і практичних основ інформаційної політики;
- усвідомлення тенденцій і закономірностей розвитку управління як в Україні, так і закордоном;
- уміння показати можливості застосування отриманих теоретичних знань в практичній діяльності;
- оволодіння технологіями професійного саморозвитку.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та модульної контрольної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота												ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							
С1	Пр1	С2	Пр2	Пр3	МК	С3	Пр4	С4	Пр5	Пр6	МК		
5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	10	30	100

Норми оцінювання:

Оцінки «відмінно» заслуговує студент, який виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу і вміння вільно виконувати передбачені програмою завдання, ознайомлений з основною і додатковою науковою літературою.

Зазвичай, оцінка «відмінно» ставиться студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних категорій і понять навчальної дисципліни, усвідомлюють значення наукових знань для теорії і практики управління, творчо використовують їх при розв'язанні ситуаційних професійно-педагогічних завдань.

Оцінки «добре» заслуговує студент, який виявив повне знання навчального матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв рекомендовану основну наукову літературу.

Як правило, оцінка «добре» виставляється студентам, які засвідчили системні знання з навчальної дисципліни і здатні до їх самостійного поповнення та оновлення під час подальшої навчальної роботи і професійної діяльності. Одночасно вони допустили несуттєві неточності, пропуски, помилки, які змогли самостійно виправити.

На оцінку «задовільно» заслуговує студент, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією, частково справився з виконанням передбачених програмою завдань, ознайомлений із частиною рекомендованої основної наукової літератури.

Зазвичай оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили суттєві помилки у відповіді на семінарському занятті або при виконанні залікових

завдань, але продемонстрували здатність усунути ці помилки за допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється студентіві, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не знайомий з основною науковою літературою.

Як правило, «незадовільна» оцінка виставляється студентам, у яких відсутні знання з навчальної дисципліни або їх недостатньо для продовження навчання чи початку професійно-педагогічної діяльності.

Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з національною системою оцінювання в Україні та Київського університету імені Бориса Грінченка

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	відмінно	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	добре	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	69-74
E	ДОСТАТНЬО – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
Fx	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного	незадовільно	35-59

	перескладання за умови належного самостійного доопрацювання		
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Викладання дисципліни «Інформаційна політика» забезпечується:

- робочою навчальною програмою;
- презентаціями;
- електронною бібліотекою;
- роздатковими завданнями для практичних занять та самостійної роботи;
- збіркою тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засобами підсумкового контролю (комп'ютерні тести, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Запитання для самоконтролю:

1. Дефініції лідерства.
2. Класифікація лідерства.
3. Функції лідерства.
4. Нова парадигма лідерства.
5. Чому й навіщо сьогодні потрібно лідерство?
6. Менеджмент і лідерство.
7. Стилi лідерства.
8. Ситуативні теорії лідерства.
9. Проактивний фокус особистості лідера.
10. Цінності та установки лідера.
11. Вміння лідера цінувати час.
12. Вміння лідера використовувати когнітивні відмінності.
13. Вербальні та невербальні навички комунікації у лідера.
14. Успішність лідера у виступах та презентаціях.
15. Нетрадиційні методи та техніки вирішення проблем в теорії лідерства.
16. Поняття та причини стресів у людини.
17. Види службових та позаслужбових стресів.
18. Профілактика стресів.
19. Сутність емоційного інтелекту.
20. Харизматичне лідерство.
21. Образ майбутнього, місія та стратегія організації.

- 22.Культура організації.
- 23.Значення культурних артефактів.
- 24.Роль лідера у формуванні корпоративної культури організації.
- 25.Лідер, як рушій командних дій.
- 26.Перетворення команд.
- 27.Зміна зовнішнього оточення організації.
- 28.Керування командами.
- 29.Лідерство-служіння: теорія та практика.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Кови С. 7 навыков высокоэффективных людей: мощные инструменты развития личности / Стивен Р. Кови. – 5-е изд. – М.: Альпина Паблишер, 2010. – 374 с.
2. Максвелл Дж. Розвись лідера у собі / Пер. з англ. Н.Гербіш. – К.: Брайт Стар Паблішинг, 2013. – 184 с.
3. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. / О.О.Нестуля, В.В.Карманенко. – К.: Знання, 2013. – 287 с.
4. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців: навч. посіб. / О.О.Нестуля, С.І.Нестуля, В.В.Карманенко. – К.: Знання, 2013. – 358 с.
5. Оуэн Х., Ходжсон В., Газзард Н. Призвание – лидер: Полное руководство по эффективному лидерству / Пер. с англ. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. – 384 с.
6. Фарсон Р. Менеджмент абсурда. Парадоксы лидерства / Пер. с англ. А.Левитский. – К.: «София»; М.: ИД «Гелиос», 2002. – 240 с.
7. Фарсон Р., Кейес Р. Парадоксы лидерства. Выигрывает тот, кто делает больше ошибок / Пер. с англ. – М.: ООО ИД «София», 2006. – 160 с.

Допоміжна:

1. 7 нот менеджмента. Настольная книга руководителя / под ред. В.В.Кондратьева. – М.: Эксмо, 2008. – 976 с.
2. Адаир Дж. Джон Адаир о менеджменте и лидерстве: [пер. с англ.] / Дж. Адаир. – М.: Эксмо, 2007. – 208 с.
3. Айзексон У. Стив Джобс. – М.: Астрель, 2012. – 688 с.
4. Батушан В. Політичне лідерство в контексті державного управління:

історичний досвід / В. Батушан // Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президентіві України. – 2009. – № 4. – С. 213-221.

5. Бесяцкый Н.П. Основы лидерства: учебник / Н.П.Бесяцкый. – Минск: БГЭУ, 2006. – 268 с.

6. Блэклок Дж. Технологии командной игры: руководство для лидера / Дж. Блэклок, Э.Джекс. – М.: Изд. дом Гребенникова, 2008. – 232 с.

7. Бойнтон Э. Виртуозные команды. Команды, которые изменили мир / Э. Бойнтон, Б.Фишер. – М: Претекст, 2008. – 265 с.

8. Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред.. В.Г.Кременя. – Тернопіль: Богдан, 2004. – 384 с.

9. Гузик Н.В. Десять ключових компетентностей, які обслуговують особистість та її природничий талант: реалізація в умовах шкільного навчання: Науково-методичний посібник. – К., 2006. – 148 с.

10. Дафт Р. Уроки лидерства / Ричард Ф. Дафт. – 3-е англ. изд. – М.: Эксмо, 2006. – 480 с.

11. Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні / Перекл. з англ. М.Олійник. – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.

12. Друкер П. Друкер на каждый день. 366 советов по мотивации и управлению временем. – М.: «Вильямс», 2007. – 416 с.

13. Друкер П. Задачи менеджмента в XXI веке. – М.: «Вильямс», 2007. – 272 с.

14. Друкер П. Менеджмент. Вызовы XXI века. – М.: «Манн, Иванов и Фербер», 2012. – 256 с.

15. Друкер П. Управление в обществе будущего. – М.: «Вильямс», 2007. – 320 с.

16. Друкер П. Эффективный руководитель. – М.: «Вильямс», 2007. – 224 с.

17. Захарія С.Я. "Політичне лідерство" та "політичне керівництво" : сутність понять // Економіка та держава : Міжнародний науково - практичний журнал. –

2009. – N8. – С.89-90.

18. Згуровський М.З. Шлях до суспільства, заснованого на знаннях // Дзеркало тижня. – 2006. - № 2. – 21 січня. – С. 1, 14.

19. Имидж лидера // Как становятся президентами: избирательные технологии XX века / Г.Г. Почепцов. – К.: Знання, 1999. – С. 35-55.

20. Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства: монографія / С.А.Калашнікова. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 380 с.

21. Кови С. Лидер во мне: Как школы и родители по всему миру помогают детям стать великими / Стивен Кови; [пер. с англ. М.Мацковской]. – 2-е изд. – М.: Манн, Иванов и Фербер; Эксмо, 2013. – 304 с.

22. Кови С. мл. Скорость доверия: То, что меняет все / Стивен Кови мл., Ребекка Меррилл. – М.: Альпина Паблишерз, 2010. – 425 с.

23. Кови С. Р. Лидерство, основанное на принципах / Стивен Кови; [пер.с англ.].– М.: Альпина–Бизнес Букс, 2008. – 302 с.

24. Коттер Д.П. Лидерство Мацуситы: Уроки выдающегося предпринимателя XX в. / Пер. с англ. – М.: Альпина, 2011. – 256 с.

25. Лидер и его команда: практ. руков. лидера эффективной команды / ред. В.В.Мамонтов. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. – 296 с.

26. Маргерисон Ч.Д. «Колесо» командного управления: путь к успеху через систему управления командой / Ч.Д.Маргерисон. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2004. – 208 с.

27. Менеджмент XXI века / Под ред. С. Чоудхари: Пер. с англ. - (Серия "Менеджмент для лидера"). М.: ИНФРА-М, 2002. – 448 с.

28. Минцберг Г. Требуются управленцы, а не выпускники МВА. Жесткий взгляд на мягкую практику управления и систему подготовки менеджеров / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. – 544 с.

29. Мир после кризиса. Глобальные тенденции – 2025: меняющийся мир.

Доклад Национального разведывательного совета США. – М.: Изд-во «Европа», 2011. – 188 с.

30. Морита А. Сделано в Японии. История фирмы «Сони». – М., 1993.

31. Нестуля С.І. «Емоційне лідерство» - новий напрямок в лідерології ХХІ ст. / С.І.Нестуля // Наук. вісн. Полтав. ун-ту екон. і торгівлі. – 2010. – № 1. – С. 77-83.

32. Новиков А.М. Постиндустриальное образование. – М.: Изд-во «Эгвес», 2008. – 136 с.

33. Пинтосевич И. Влияй! 7 заповедей лидера / Ицхак Пинтосевич. – М.: Эксмо, 2013. – 288 с.

34. Пинтосевич И. Действуй! 10 заповедей успеха / Ицхак Пинтосевич. – М.: Эксмо, 2014. – 288 с.

35. Роберто М. Чому великі лідери не приймають відповідь «так»: Управління конфліктом задля консенсусу / Пер. з англ. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2006. – 224 с.

36. Робинсон К. Образование против таланта. / Кен Робинсон; пер. с англ. Наталии Макаровой. – М.: Манн, Иванов и Фербер, Эксмо, 2013. – 336 с.

37. Ротман Г. 50 компаний, которые изменили мир / Пер. с англ. А.Б.Богдановой. – М.: АСТ: Транзиткнига, 2005. – 381 с.

38. Сенге П. Пятая дисциплина: искусство и практика самообучающейся организации / Питер Сенге – М.: Олимп - Бизнес, 2003. – 408 с.

39. Слюсаревський М.М. Проблема політичного лідерства в Україні в контексті політичної реформи / М.М.Слюсаревський, В.О.Татенко, П.В.Фролов // Маркетинг в Україні. – 2004. – № 1. – С. 21=23.

40. Стейн С.Дж. Преимущества EQ: эмоциональный интеллект и ваши успехи / Стивен Дж. Стейн, Г.И. Бук. – К.: Баланс Бизнес Бук, 2007. – 384 с.

41. Таненбаум Б. Великий Черчилль. – М.: «ЭКСМО», 2011. – 686 с.

42. Татеиси К. Вечный дух предпринимательства. Практическая философия

бізнесмена. – К.: Укрзакордонвизасервіс, 1992. – 206 с.

43. Цюрупа М.В. Поняття політичного лідерства. Керівник та політичний лідер / М.В.Цюрупа, В.С.Ясинська // Основи сучасної політології: підручник. – К.: Кондор, 2009. – 354 с.

44. Шарма Р. Лидер без титула. Современная притча о настоящем успехе в жизни и в бизнесе / Робин Шарма. – М.: АСТ, 2014. – 282 с.

45. Шарма Р. Монах, который продал свой «Феррари» / Перев. с англ. – М.: ООО ИД «София», 2007. – 288 с.

46. Элиот Д., Саймон У. Стив Джобс: уроки лидерства. – М.: Эксмо, 2012. – 336 с.

47. Якокка Л. Карьера менеджера / Ли Якокка. – М.: Прогресс, 1991. – 234 с.